

جنگ لفظی ترامپ و اردوغان، ترکیه را دچار بحران اقتصادی کرده است

نبرد خانمان سوز دو مرد مغرور

حمیدرضا پیشه‌پار، روزنامه‌نگار

این روزها بازار قاضی کوی استامبول بر خلاف معمول نیمه باز است. مغازه‌داران در دو هفته اخیر قیمت‌های خود را بیست درصد افزایش داده‌اند. قیمت تخم‌مرغ در یک هفته پنجاه درصد افزایش یافته است. قیمت موزی که از آمریکای جنوبی وارد می‌شود دو برابر شده است. آبنور کسکین، مادر خانه‌دار دو بچه مدرسه‌ای پس از خرید اقلام مورد نیاز و نگاه به قیمت‌های سری تکان می‌دهد و از افزایش قیمت‌ها در نتیجه کاهش ارزش لیر در روزهای گذشته ناراضی است. او می‌گوید: «قصداشتم در تعطیلات به خارج از کشور سفر کنم اما در حال حاضر این یک رویاست»

مسعود تسکیران، صاحب خواربار فروشی قاضی کوی شروع به پس انداز پول و کاهش مخارج کرده است. او می‌گوید: «گرواوضاع به همین منوال پیش برود مجبور می‌شوم مغازه را تعطیل کنم» در سال‌های اخیر با افزایش بدهی‌های بین‌المللی ترکیه و تصمیم اردوغان مبنی بر پایین نگه داشتن مصنوعی نرخ بهره، اقتصاد ترکیه در مسیر سرانجامی قرار گرفته است. اما جنگ لفظی اردوغان و ترامپ در هفته‌های اخیر وخامت‌آلود را تسریع کرده است و هر دلار آمریکا ۲۲۴ لیر فروخته می‌شود، در تاریخ ترکیه هیچ‌گاه ارزش لیر این قدر سقوط نکرده بود. یک سال پیش هر دلار آمریکا ۳،۵ لیر ارزش داشت، دو سال پیش هر دلار آمریکا ۳ لیر فروخته می‌شد. در اواخر هفته ارزش لیر قدری افزایش یافت اما سرمایه‌گذاران، فعالان اقتصادی و مقامات دولت ترکیه نگران فروپاشی اقتصاد این کشور هستند.

در یک دهه گذشته اقتصاد ترکیه مقصد سرمایه‌گذاران خارجی بسیاری بود. اما تنش‌های دیپلماتیک بین ترکیه و غرب، افول صنعت توریسم ترکیه و نقیض اختیارات شاهانه به اردوغان در انتخابات اخیر این کشور، باعث شده است که بسیاری از سرمایه‌گذاران بدهی‌های خود در این کشور را بفروشند؛ در نتیجه نرخ رشد اقتصادی ترکیه کاهش یافته و در مقابل تورم افزایش یافته است. در حال حاضر بدهی خارجی ترکیه نزدیک به هفتاد درصد از رشد اقتصاد این کشور شده است. اکثر این بدهی‌ها دلاری هستند. بنابه اعلام موسسه بین‌المللی تامین مالی، سرمایه‌گذاران آمریکایی بیش از ۵۰ درصد از سهام عمومی شرکت‌های ترکیه را خریداری کرده‌اند. مردم عادی ترکیه معتقدند که سیاست‌های دولت علت این مشکلات هستند. علت تحریم‌های اقتصادی اخیر ترکیه و جنگ لفظی ترامپ و اردوغان ادامه بازار داشت دو ساله کسب پروتستان آمریکایی، اندر و برنسون است که به جرم جاسوسی، ارتباط با گروه‌های تروریستی و مشارکت در کودتای نافرجام سال ۲۰۱۶ ترکیه به سی و پنج سال زندان محکوم شده است. وی این

اتهامات را منکر شده است. روز بیست و پنجم جولای ترکیه برنسون را از زندان خارج کرد و به حصر خانگی در آورد، تخفیف مجازاتی که از نظر ترامپ به هیچ وجه کافی نیست. روز بعد از آن ترامپ بازداشت طولانی مدت اندرو برنسون، تحریم‌های سنگینی را بر ترکیه اعمال خواهد کرد، وی مسیحی بزرگ، مردی خانواده دوست و انسان شریفی است.

تنها یک هفته بعد آمریکا اموال دو وزیر کابینه اردوغان را در آمریکا مصادره کرد و مبادله اقتصادی بین شهروندان آمریکا و این دو وزیر را ممنوع کرد. ترکیه نیز در مقابل دو همتای آمریکایی این دو وزیر را تحریم کرد. اما در ادامه کار بالا گرفت و ترامپ تعرفه فولاد و آلومینیوم وارداتی از ترکیه را افزایش داد. تحلیل‌گران ترکیه معتقدند که توییت‌های ترامپ اردوغان و همراهانش را به خشم آورده است و حتی کار را به جایی رسانده که مخالفان سیاسی اردوغان در این برهه در کنار وی ایستاده و در برابر ترامپ موضع گیری می‌کنند. اردوغان در سخنرانی خود در برابر مجمع سفیران ترکیه گفت: «فلدران نظام جهانی نمی‌توانند با بی‌شرمی و تندخویی به دستاوردهای ما تجاوز کنند، دستاوردهایی که برای آنها خون ریخته‌ایم» روز سه‌شنبه اردوغان در ادامه جنگ تجاری جدید خود با آمریکا، واردات کالاهای الکترونیکی آمریکایی را تحریم کرد و از جمعیت ۸۰ میلیونی ترکیه خواست که مشخصا از خرید آیفون خودداری کنند. وی تحریم‌های

این روزها ترامپ از هر فرصتی استفاده می‌کند تا توانایی رهبری و اقتدار خود را نشان دهد. اردوغان نیز همین کار را می‌کند و با بحران اقتصادی اهداف خود را دست‌نخورده نگه می‌دارد.

ترامپ علیه ترکیه را «حمله اقتصادی آشکار» خواند. هم‌زمان وزیر امور خارجه روسیه، سرگی لاوروف که به ترکیه سفر کرده بود گفت: «تحریم‌ها، تهدیدات، اخذی‌ها و دیکنه دستورات ایزار دولت ترامپ برای مواجه با روسیه، ترکیه و ایران است.» اردوغان نیز در یادداشتی در هفته‌نامه تایمز نوشت: «مربکاید تصور اشتباه خود در مورد روابط نامتوازن بین دو کشور را کنار گذاشته و متوجه باشد که ترکیه همواره جایگزین‌های دیگری برای آمریکا دارد.» منظور احتمالی وی اتحاد ترکیه و روسیه است. وی در ادامه گفت: «در صورتی که آمریکا رفتار تمامیت‌خواهانه و بی‌احترامی‌های خود نسبت به ترکیه را پایان ندهد، ما به دنبال دوستان و متحدان جدید خواهیم رفت»

المیرا بایراسلی استاد روابط بین‌الملل دانشگاه Bard معتقد است که هر دو رئیس‌جمهور به دنبال این هستند که در برابر هسته طرفداران خود قدرت‌نمایی کنند: «این روزها ترامپ از هر فرصتی استفاده می‌کند تا توانایی رهبری و اقتدار خود را نشان

دهد. اردوغان نیز همین کار را می‌کند و با بحران‌های سیاسی نابخردانه به دنبال اهداف خود است.» وی در ادامه گفت: «اردوغان سیاست‌مداری ماهر است، وی فردی تاثیرگذار بر خاورمیانه است و در حال حاضر مردم از عقب‌رانده شدن توسط غرب خسته شده‌اند، این شرایط بخصوص پس از یازده سپتامبر و رشد ضداسلامی‌گرایی افزایش یافته است.»

متنو بریزا دیپلمات سابق آمریکایی و عضو سابق شورای آتلانتیک که در حال حاضر در ترکیه زندگی می‌کند، می‌گوید: «اردوغان و ترامپ در نشست اخیر ناتو در بروکسل باهم گفتگو کردند و در حال دستیابی به توافقی مشترک بودند اما پس از اینکه برنسون آزاد نشد و به حصر خانگی در آمد آمریکا خشمگین شد و صبرش به سر آمد.» برنسون بیش از بیست سال در ترکیه زندگی کرده است و با تاسیس کلیسای پروتستان در شهر امیر، تلاش‌های زیادی در راستای تبلیغ دین مسیحیت انجام داده است. او به جرم ارتباط با فتح‌الله گولن و حزب پ. کا. کا بازداشت شده است. فتح‌الله گولن از مخالفان اردوغان است که سال‌هاست به پنیسیلوانیای آمریکا تبعید شده است. حزب پ. کا. کا نیز گروهی جدایی طلب است که نزدیک به ۲۵ سال با ارتش ترکیه جنگیده است. اردوغان بارها از کاخ سفید خواستار استرداد گولن شده است اما آمریکا اعلام کرده است که شواهد موجود ترکیه برای استرداد کافی نیست. پس از بازداشت برنسون، دو شاهد به نام‌های مستعار «آتش» و «مومن» که هویتشان فاش نشده است اقرار کردند که برنسون با تغییر دین مسیحی کردن اعزای پ. کا. کا مینه‌پناه‌اندگی آنها به آمریکا فراهم کرده است. ظاهر او با اعضای شبکه گولن در تماس بوده است و طی نامه‌ای به یکی از دوستان خود در کانادا از شکست کودتای سال ۲۰۱۶ از ناراحتی کرده است. یکی دیگر از اتهامات برنسون ارتباط دائم و مستمر وی با نظامیان آمریکایی در پایگاه هوایی Incirlik در جنوب ترکیه است. برنسون در دادگاه ابراز بی‌گناهی کرده است و اعلام کرده که تنها «به دنبال خدمت به عیسی مسیح» بوده است: «من هیچگاه فعلی علیه ترکیه مرتکب نشده‌ام، من عاشق ترکیه هستم. من ۲۵ سال برای سعادت ترکیه دعا کرده‌ام، من تنها خواستار افزایش حقیقت‌هستم» مقامات ترکیه از اهمیت این کشیش برای آمریکامتعجب هستند و معتقدند در حالی که چندین

چریده عالم

سازمان ملل از یمنی‌ها برای مذاکرات ژنو دعوت کرد

خبرگزاری رویترز جمعه گزارش داد: سازمان ملل متحد از طرف‌های درگیر در یمنی‌ها دعوت کرد که در کنفرانس صلح در ژنو دعوت کرده است. به گزارش رویترز، سازمان ملل متحد از انصارالله و دولت مستعفی عبدره منصور هادی برای حضور در کنفرانس صلح در ژنو دعوت کرده است. قرار است این کنفرانس ۶ سپتامبر (۱۵ شهریور) در ژنو برگزار شود. پیش‌تر «هارتین گریفیتس» نماینده ویژه سازمان ملل متحد در امور یمنی اعلام کرده بود که اولویت ما در مذاکرات طرف‌های یمنی در ژنو توافق بر سر تشکیل دولت وحدت ملی و خلع سلاح عمومی است. در همین حال عبدالملک بدرالدین الحوثی رهبر جنبش انصارالله یمنی حمایت خود را از تلاش‌های فرستاده ویژه سازمان ملل برای توقف جنگ و دستیابی به یک راه حل فراگیر و همه جانبه در کشورش اعلام کرده است. آخرین دور مذاکرات صلح یمنی سال ۲۰۱۶ در کویت برگزار شد که با کارشکنی‌های عربستان بدون هیچ نتیجه‌ای پایان یافت. حمله نظامی سعودی به یمنی در سه سال گذشته به تنهایی موجب زین‌رفتن انقلاب‌نویان مردمی یمنی نشده، بلکه این جنگ خسارت‌های جانی و مالی زیادی را برای دو عضو فعال ائتلاف یعنی عربستان و امارات در برداشته است، به گونه‌ای که ارزش‌های این دو کشور در بیش از ۲۰۰ میلیون دلار هزینه دارد. عربستان و امارات با تشکیل یک ائتلاف خودخوانده و با چراع سیز آمریکا از ششم فروردین ماه ۹۴ به پهنانه‌بار گشت عبدره منصور هادی رئیس جمهوری مستعفی و فراری یمنی به قدرت حملات همه جانبه خود به این کشور فقیر عربی را آغاز کرد.

عملیات نظامی ارتش سوریه در استان ادلب آغاز شد

ارتش و نیروهای مسلح سوریه عملیات خود را در جنوب شرق استان ادلب آغاز کردند و یکی از سرکردگان تحریر الشام (جبهه النصره) را کشتند. به گزارش ایرنا، منابع میدانی جمعه اعلام کردند: یگان‌های توپخانه و موشکی ارتش و نیروهای مسلح سوریه به مواضع و مسیر تحرکات گروه تروریستی جبهه النصره در جنوب شرقی استان ادلب هدف قرار دادند. این آتش‌باری بیش‌تر به مواضع گروه تروریستی تحریر الشام در شهر کهای سرجه و ام رجم در جنوب شرقی استان ادلب متمرکز است. یکی از یگان‌های ارتش سوریه تجهیزات گروه تروریستی جبهه النصره را در حفاصل میان دو شهرک التیح و التمانعه را هدف قرار داد و شمار زیادی از تروریست‌ها را به هلاکت رساند. یکی از سرکردگان گروه تروریستی جبهه النصره به نام خالد الوزیر معروف به ابو عباده در این عملیات کشته شد. گروه‌های تروریستی در مرزهای اداری استان حما و ادلب شامل صدها تروریست خارجی است که از طریق مرزهای ترکیه وارد خاک سوریه شده و غالباً در گروه تروریستی جیش العزه و حزب ترکستانی فعالیت می‌کنند. ارتش سوریه قبلا نیز از گسترش دایره عملیات خود در طول مرزهای اداری استان ادلب خبر داده بود. استان‌های شمالی سوریه به ویژه ادلب با انتقال تروریست‌های سایر مناطق این کشور، هم‌اکنون به یک جامعه نامتجانس از هم گسیخته تبدیل شده که گروه‌های تروریستی مخالف در ماه‌های گذشته از سراسر سوریه و براساس توافق ایجاد مناطق کاهش تنش به آن منتقل شده و با توجه به اختلاف عمیق این گروه‌ها با یکدیگر، به عرصه تسویه حساب‌های گروهی تبدیل شده است. کشتار، ترور، بمب‌گذاری، حمله به نشست‌ها و جلسه‌های یکدیگر و دول‌ز و ویزگی‌های روزانه و عادی مناطق تحت تسلط تروریست‌ها در شمال سوریه و نزدیک مرزهای ترکیه است. استان و شهر ادلب در شمال غرب سوریه هم مرز با ترکیه پس از خروج ساکنان شهرک‌های فو و کفر یا اکنون به صورت کامل در اشغال تروریست‌ها درآمده است.

شدت منزوی شده است، آسیب این اقدام بر ایران بیشتر خواهد بود. سایر طرفین توافق هسته‌ای به شدت با ادعای ترامپ برای ترک توافق مخالفت کرده‌اند. اتحادیه اروپا حتی تهدید کرده است که هر شرکتی را که بخواند با اقدامات یک جانبه ی آمریکا همراهی کند، مجازات خواهد کرد. در نتیجه ایران هنوز مقاومت می‌کند و جواد ظریف، وزیر امور خارجه، به شبکه‌ی خبری جمهوری اسلامی گفته است: هیچ‌کس دیگر به آمریکا اعتماد ندارد و هشتاد ماه گذشته ی روحانی، هشدار می‌دهد که هیچ‌کس دیگری به آمریکا راه‌انداخته‌اند. سرلشکر امیرحاتمی، وزیر دفاع، به خبرگزاری تسنیم گفته است: همه باید از اقدامات غیر مسئولانه ی آمریکا درس عبرت بگیرند و به عبق خصومت آنها با ملت بزرگ ایران بی‌برند.

مزامحتی برای نیروهای خا جسی ایجاد نکرده است. علاوه بر احتمال مواجهه با شکستی شدید، مسائل داخلی نیز تاثیرگذار بوده‌اند. ایران از طریق حمایت از جنبش‌های مسلمان شیعی، نفوذش را در منطقه افزایش داده اما این حمایت‌ها به اقتصاد ایران آسیب زده است. خروج ترامپ از توافق هسته‌ای ایران نیز باعث کاهش شدید ارزش ریال شده و تظاهرات کم سابقه‌ای در شهرهای بزرگ ایران به پا کرده است. بستن تنگه‌ی هرمز همچنین وجهه‌ی بین‌المللی ایران را خراب خواهد کرد. حتی کشورهای که هنوز هم می‌خواهند با تهران دادوستد کنند، مانند چین، عراق و احتمالا هند، ممکن است تصمیمشان عوض شود چون به باز بودن تنگه‌ی هرمز وابسته هستند. مخصوصا حدودا ۱۰۰ کشتی در آن حضور داشته‌اند - هیچ

عواقب بسته شدن تنگه هرمز: افزایش قیمت‌ها و جنگ احتمالی

بستن شاهراه نفتی به نفع و جبهه ایران نیست

دیپلماسی ایرانی به نقل از نیوزویک نوشت: بستن تنگه‌ی هرمز همچنین وجهه بین‌المللی ایران را خراب خواهد کرد. حتی کشورهایی که هنوز هم می‌خواهند با تهران دادوستد کنند، مانند چین، عراق و احتمالا هند، ممکن است تصمیمشان عوض شود. ایران در پاسخ به تحریم‌های آمریکا به منظور به صفر رساندن میزان صادرات نفتش، تهدید کرده است که بزرگترین مسیر نفتی دنیا را خواهد بست. چنین اقدامی برای منطقه و قیمت جهانی انرژی فاجعه‌بار خواهد بود. اولین مرحله از تحریم‌های آمریکا علیه ایران، روز دوشنبه اجرا شد. تحریم‌هایی که حاصل خروج پرزیدنت ترامپ از توافق هسته‌ای ایران است. این تحریم‌ها شامل اعمال محدودیت بر صنایع تولیدی، حمل و نقل هوایی و خودرو سازی می‌شود، اما دور بعدی تحریم‌ها در ۴ نوامبر به طور خاص شرکت‌های بین‌المللی را از انجام تجارت با بخش نفت و گاز ایران ممنوع می‌کند. بر اساس گزارش‌ها مدیر حین جنگ لفظی بین آمریکا و ایران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی رزمایش نظامی گسترده‌ای را در تنگه‌ی هرمز اجرا کرده است، جایی که حدود یک سوم از ذخایر نفتی جهان از آن می‌گذرد. از زمانی که حسن روحانی، رئیس‌جمهور ایران تهدید کرده این مسیر نفتی را خواهد بست، سپاه نیز به پشتیبانی از او درآمده و اعلام کرده مشتاقانه منتظر انجام آن است. علی‌رغم این تنش‌های پرسر و صدا، آکوب شاپیرو، تحلیل‌گر اتاق فکر آینده‌ی ژئوپولیتیک مستقر در تگزاس به نیوزویک گفت که در این رابطه شک و تردید بسیار وجود داشت که ایران واقعا بخواند ریسک بستن شاهراه تجارت نفتی جهان را به جان بخرد. به نظر می‌رسد که این ریسک را پذیرفته است، با این حال، وی ادامه داد که عواقب چنین کاری وخیم خواهد بود. شاپیرو معتقد است: اگر ایران به آن مرحله برسد که چیزی برای دست دادن ندارد به این خاطر که تحریم‌های آمریکا به شکلی موثر صادرات نفتش را نابود کرده است و مهم‌تر از همه اینکه بخواند خود را در داخل قدرتمند نشان دهد، آن‌گاه احتمالا افزایشی شدید و کوتاه مدت در بهاء نفت رخ خواهد داد. با این حال ۳۰ درصد از نفت خام که از راه دریای انتقال داده می‌شود، از تنگه‌ی هرمز می‌گذرد. وی ادامه داد: اما مسئله‌ی مهم این است که این افزایش قیمت‌ها کوتاه مدت خواهد بود. دیر یا زود تنگه‌ی هرمز دوباره باز خواهد شد.